

Book review: Ecolaw: Legality, Life, and the Normativity of Nature. Margaret Davies. Published by Routledge 2022, 128 pages

Gustav Stenseke Arup

Inledning

Vad är rätten? Denna kanske konstituerande fråga för rättsfilosofin har förmodligen diskuterats sedan de första lagarna kom till och eftersom världen är stadd i ständig förändring är det en fråga som varje ny generation rättsvetare måste brottas med. Det som är, eller åtminstone måste bli, akut påtagligt för de som söker svar på frågan i ljuset av 2020-talets miljökriser är rättens betydelse för skapandet av miljön och hur radikalt miljön inverkar på utformandet av rätten. I den era som av många kommit att kallas Antropocen är det inte längre givet att rätten är ett eget system eller ens ett mänskligt system. "Vad är rätten?" är därmed i allra högsta grad numera också en miljörättslig fråga.

Margaret Davies, professor i rättsvetenskap vid Flinders University, Australien, har ägnat en betydande del av sin forskargärning åt att undersöka just vad rätten är. 1994 tog hon sig an frågan i boken *Asking the Law Question*, som kom att bli något av en klassiker bland introduktionsböcker till rättsfilosofi.¹ Det senaste decenniet har hon i sin forskning allt mer intresserat sig för vad rätten är i antropocen. I hennes uppmärksammade verk *Law Unlimited* (2017) undersökte hon rättens materialitet i en värld som inte längre kan förklaras genom distinktioner

som natur/samhälle, eller ens rätt/icke-rätt.² Nu har hon följt upp detta verk med en ny bok, *Ecolaw*, där hon drar konsekvenser av insikterna i *Law Unlimited* och gräver ännu djupare i vad det skulle kunna innebära att rätten är en del av naturen.³ Resultatet är en något skissartad men tankeväckande och inte minst provocerande teori om rätten som ett uttryck för en typ av normativitet som enligt Davies är en universell egenskap i all materia.

Bokens centrala teman

En utgångspunkt i *Ecolaw* är att vi behöver utveckla nya rättsliga paradigmer för att kunna hantera de miljökriser som präglar vår tid och utveckla en mer hållbar form för vår civilisation.⁴ Denna utgångspunkt delar hon med andra samtida miljörättsvetenskapliga projekt såsom naturens rättigheter, earth system law, och på vissa sätt även med Staffan Westerlunds idéer.⁵ Själva

---

² Davies, Margaret, 2017. *Law Unlimited*. Routledge.

³ Davies, Margaret, 2022. *Ecolaw: Legality, Life, and the Normativity of Nature*. Routledge.

⁴ Davies, Margaret, 2022. *Ecolaw: Legality, Life, and the Normativity of Nature*. Routledge, kap. 1.

⁵ Ex. Burdon, Peter, 2011. *Exploring Wild Law: The Philosophy of Earth Jurisprudence*. Wakefield Press. Westerlund, Staffan, 2006. *Världsbilder, rättsvetenskap, juridik och hållbar utveckling*. Svensk Juristtidning 4, s. 309–344. Westerlund, Staffan, 2007. *Fundamentals of Environmental Law Methodology*. Uppsala: Uppsala University, Department of Law, Westerlund, Staffan, 1997. *En hållbar rättsordning: rättsvetenskapliga paradigmer och tankevänder*. Uppsala: Iustus Förlag. Kotzé, Louis J. et al. 2022. *Earth system law: Exploring new*

---

¹ Boken publicerades i en 4:e utgåva så sent som 2017. Davies, Margaret, 2017. *Asking the law question*. 4th edition. Thomson Reuters Australia.

titeln, Ecolaw, speglar också en ambition att utveckla en ekologisk förståelse för rätten.⁶ Även denna ambition delar hon med andra miljörättsvetenskapliga projekt, såsom Henrik Josefssons avhandling Good Ecological Status: Advancing the Ecology of Law och texterna i den nyligen publicerade forskningsantologin From Environmental to Ecological Law av Kirsten Anker m.fl.⁷ Davies bakgrund inom rättsfilosofi och kritisk rättsteori medför dock att hennes angreppssätt skiljer sig ganska väsentligt från de ovannämnda verken.

Davies vänder sig mot vad hon kallar rätterns objektifierande och särskiljande strategier. En ekologisk förståelse för rätten är enligt henne en förståelse som placerar rätten inom de relationer som skapar den, inklusive alla andra fysiska och konceptuella fenomen.⁸ Det handlar därför inte så mycket om att studera relationen mellan rätt och ekologi eller ens att använda sig av den ekologiska vetenskapen i någon större utsträckning, utan mer om att hitta koncept för att förstå rätten som en del av ekologin på planeten.

Boken är full av idéer och av referenser till olika former av rättsvetenskapliga och mer allmänfilosofiska teorier. Även om den är relativt kort är det svårt att här redogöra för alla resonemang som Davies utvecklar i Ecolaw. I den här recensionen har jag därför valt att fokusera på vad jag uppfattar vara den centrala idén i boken,

---

frontiers in legal science. Earth System Governance 11: 100126.

⁶ "Ecological understanding of law". Davies, Margaret, 2022. Ecolaw: Legality, Life, and the Normativity of Nature. Routledge, s. 5.

⁷ Anker, Kirsten, Burdon, Peter D., Garver, Geoffrey, Maloney, Michelle, Sber, Carla (eds.), 2021. From Environmental to Ecological Law. Routledge.

⁸ "The critical task for an ecological understanding of law is to replace law's objectifying and distinguishing strategies with an understanding of law that places it within the relationships that create it (along with everything else physical and conceptual)." Davies, Margaret, 2022. Ecolaw: Legality, Life, and the Normativity of Nature. Routledge, s. 5.

att normativitet är en universell egenskap i all materia och att rätten är ytterligare ett uttryck för detta. Nedan redogör jag för tre dominerande och egentligen ganska olika teoretiska spår som fungerar som byggstenar för denna idé.

Levande rätt

Det första teoretiska spåret är ganska klassiskt rättssociologiskt och härrör från hennes långa forskningsintresse för rättspluralism.⁹ Det handlar om en grundsyn på rätten, som *levande rätt*, som artikulerades av den österrikiska rättsvetaren Eugen Ehrlich redan för hundra år sedan och som senare inspirerat rättspluralistisk teoribildning såväl som rättssociologi i stort.¹⁰ Ehrlich menade, väldigt kortfattat, att rätten är det som människor ser som normer för sitt agerande.¹¹ Detta inkluderar alla de regler som människor orienterar sig efter i vardagen. Den formella rätten påverkar enligt Ehrlich människor mer eller mindre men är i grunden bara normer bland andra.¹² På ett liknande sätt artikulerade rättspluralisten John Griffiths i sin s.k. djupa rättspluralism att samhället består av ett mish-mash av överlappande normer som den formella rätten

---

⁹ Se ex. Davies, Margaret, 2010. Legal Pluralism, in Cane, Peter and Kritzer, Herbert M. (eds.), The Oxford Handbook of Empirical Legal Research. Oxford: Oxford University Press. Davies, Margaret, 2017. Law Unlimited. Routledge, Davies, Margaret, 2017. Plural Pluralities of Law, in Roughan, Nicole and Halpin, Andrew (eds.), In Pursuit of Pluralist Jurisprudence. Cambridge: Cambridge University Press, pp. 239–260.

¹⁰ Ehrlich, Eugene, 2017. Fundamental principles of the sociology of law. Trans. Moll, Walter L. Routledge.

¹¹ A.a.

¹² Det är intressant att notera här att Ehrlich alltså levde i den multietniska staden Czernowitz i dåvarande Österrike-Ungern (nuvarande Tjernivtsi i västra Ukraina). Vid det förra sekelskiftet befolkades området av en mängd olika etniciteter med olika kulturer, sedvanor och religioner, bland vilka Ehrlich gjorde rättsantropologiska studier, vilket inspirerade hans teorier om rätten. Se Eppinger, Monica E. 2009. I Hertogh, Mard (ed.) Living Law: Reconsidering Eugen Ehrlich. Hart.

samspekar med.¹³ För att förstå rätten behöver vi därför förstå även andra sociala normer och hur de skapar rätt tillsammans med formella rättsregler.¹⁴ I sina tidigare verk har Davies utvecklat dessa idéer vidare genom att visa att rätten inte bara kan förstås som rättsliga och sociala normer utan som ett komplext samspel mellan olika normativa mönster. Normativitet har hon då förklarat som något som skapas kontinuerligt av olika agenter situerade i olika sociala kontexter.¹⁵ Denna i grunden rättspluralistiska uppfattning har hon sedermera utvidgat till att omfatta även andra materialiteter än sociala entiteter.¹⁶ På så sätt skulle *Ecolaw* och idén om normativitet som en universell egenskap i all materia kunna förstås som en naturlig fortsättning på hennes tidigare rättspluralistiska projekt, fast nu utvidgat till att omfatta all materia i universum.

För att uppnå detta expanderar Davies betydelsen av normer rejält. Hennes utvidgade norm-definition är dock ingen egen skapelse utan bygger vidare på den franske läkaren och filosofen Georges Canguielms idéer om hur normer skapas i biologiska processer. Detta är det andra och kanske mest dominanta teoretiska spåret i boken. En norm är enligt Davies inte ett socialt fenomen utan dynamiska regelbundenheter, mönster som återupprepas konstant:

To rephrase it in the simplest fashion: nature (by which I broadly mean the pluriversal nature of human-nonhuman worlds) produces and consists of norms. Norms are dy-

namic regularities – constantly re-forming patterns – that emerge from and promote sameness and convergence but also allow (indeed are based upon the possibility of) difference and divergence. ‘Law’ in all its human forms is a specialized slice of this more generalized normativity.¹⁷

Enligt denna definition följer och återskapar även virus och plankton normer genom att de agerar i regelbundna mönster som är i enlighet med deras natur. Delvis bygger detta resonemang, som jag förstår det, på en etymologisk lek. Om man slår upp ”norm” i t.ex. Oxford English Dictionary betyder det, utöver betydelsen i sociala normer, just mönster, standard, eller det som är vanligt eller normalt.¹⁸

Men även icke-levande objekt producerar normer enligt Davies. Liv har uppstått ur icke-liv, och icke-liv, exempelvis vatten, är också förutsättningar för allt liv. För att föra resonemanget vidare och expandera normbegreppet till att inkludera även typiskt döda saker såsom stenar tar Davies hjälp av teoriströmningarna nymaterialism och posthumanism, vilket utgör det tredje teoretiska spåret i boken. Nymaterialism är ett paraplybegrepp som inkluderar en bred palett av teoribildningar inom humaniora och samhällsvetenskaperna som växt fram sedan 1990-talet.¹⁹ Gemensamt för olika nymaterialismer är att de reagerar på den s.k. språkliga

---

¹³ Griffiths, John, 1986. What is Legal Pluralism?. The journal of Legal Pluralism and unofficial law, 18(24): 1-55.

¹⁴ A.a.

¹⁵ Davies, Margaret, 2010. Legal Pluralism. In Cane and Kritzer, eds. The Oxford Handbook of Empirical Legal Research, p. 823.

¹⁶ Davies, Margaret, 2017. Law Unlimited. London: Routledge. Davies, Margaret, 2017. Plural Pluralities of Law, in Roughan, Nicole and Halpin, Andrew, (eds.). In Pursuit of Pluralist Jurisprudence. Cambridge: Cambridge University Press, pp. 239–260.

---

¹⁷ Davies, Margaret, 2022. *Ecolaw: Legality, Life, and the Normativity of Nature*. Routledge, s. 38.

¹⁸ Oxford English Dictionary Online. Oxford University Press.

¹⁹ Thorpe, Holly, Brice, Julie and Clark, Marianne. A Lively Introduction: New Materialisms, Feminisms, and Moving Bodies. In Thorpe, Holly, Brice, Julie and Clark, Marianne, eds. *Feminist New Materialisms: Sport and Fitness A Lively Entanglement*. Palgrave Macmillan. Jag har också beskrivit detta i min avhandling, *Entangled Law*. Stenseke Arup, Gustav. *Entangled Law: A study of wolves, humans, and law in the Landscape*. Diss. Karlstads universitet.

vändningen samt att allt för mycket fokus inom postmodern teoribildning utgått från språk och sociala konstruktioner. Istället försöker nymaterialister förstå hur verkligheten, sociala såväl som naturliga fenomen, samskapas av både människor och icke-människor. Inom dessa teoribildningar ses allt, exempelvis idéer, människor, stenar, träd, som materiellt, eller immanent, och därtill som bestående av samma substans.²⁰ Genealogiskt delar dessa teorier samma spinozistiska ursprung som exempelvis Arne Naess ekofilosofi, men till skillnad från Naess så bygger de mer eller mindre vidare på tolkningar av Spinoza som gjorts av ett antal franska filosofer under den postmoderna eran.²¹

Två tongivande nymaterialister som Davies tydligt anspelar på är Jane Bennet och Karen Barad. Barad argumenterar i sitt verk *Meeting Universe Halfways* för att relationalitet är en inneboende egenskap i all materia.²² Utifrån Niels Bohrs arbete inom kvantfysiken visar hon hur de minsta byggstenarna i universum inte är separata enheter utan i grunden sammantvinnade med andra partiklar i ständiga tillblivandeprocesser.²³ Utifrån detta argumenterar Barad bland annat för att materien i dess grundvalar inte bara rör sig utan också agerar i vad hon kallar intra-action. Jane Bennet bygger vidare på Barads idéer och sammanlänkar dem även med de franska filosoferna Gilles Deleuze och Bruno Latour's olika projekt.²⁴ I hennes bok *Vibrant Matter*, menar hon att all materia har agens i den meningen att den har förmåga att påverka.

---

²⁰ A.a.

²¹ Käll, Jannice, 2017. *Converging Human and Digital Bodies. Posthumanism, Property, Law*. Diss. University of Gothenburg. Avsnitt 2.1.2.

²² Barad, Karen, 2007. *Meeting the universe halfway: Quantum physics and the entanglement of matter and meaning*. Duke University Press.

²³ A.a.

²⁴ Bennett, Jane, 2009. *Vibrant matter: A political ecology of things*. Duke University Press.

Davies utvecklar dessa idéer vidare och sätter dem i relation till rätten genom att koppla ihop dem med Canghullems teorier. Materia är inte bara relationell, i ständig tillblivelse med en inneboende förmåga att påverka. Därtill har all materia, enligt Davies ett telos, eller ändamål, i en åtminstone delvis aristotelisk mening.²⁵ I sin konstanta tillblivelseprocess rör sig materien i enlighet med sitt telos och har därmed alltid en riktning. Eftersom riktningen bestäms av materiens ändamål, är riktningen aldrig slumpmässig utan snarare regelmässig. Materien följer mönster och rör sig regelmässigt vilket enligt Davies innebär att den följer egenproducerade normer. Inom fysiken är det på samma sätt inte ovanligt att kalla en empiriskt belagd regelbundenhet för just lag. Som exempel använder Davies vattencirkeln och resonerar kring hur vattnet följer ett komplext mönster av geologiska, biologiska, atmosfäriska och sociala normer. Ett annat sätt att uttrycka det på är att vattencirkeln styrs av vissa regelbundenheter, naturlagar och mänskliga lagar.

Genomgående i boken reflekterar Davies över hur teorierna hon utvecklar påverkar olika andra teoretiska förståelser för rätten. En viktig antagonist är den form av rättspositivistiska förståelse för rätten som hon kritiserat i många av hennes tidigare verk. Hon tar också, som nämnt avstamp från både rättssociologi och nymaterialistisk teoribildning, men för även intressanta resonemang om naturrätt och ursprungsbefolkningars rätt. Huvudidén i boken, såsom jag förstår den och försökt beskriva här, skulle därmed kunna sammanfattas såhär: All materia har en riktning, ett telos. Normer skapas när de rör sig i denna riktning. En norm är i princip regelmässig upprepning. Normativitet är därför en universell egenskap i all materia och rättsregler är bara

---

²⁵ Davies, Margaret, 2022. *Ecolaw: Legality, Life, and the Normativity of Nature*. Routledge, kap. 2.

ytterligare en variant av denna egenskap. Resultatet är en sorts utvidgning av Ehrlichs levande rätt. Inte bara staten utan även hela mänskligheten är normskapare i ett universum fullt av normer. Rätten består därför, utöver rättsregler och sociala normer, även av normer producerade av all möjlig annan materia.

Mot slutet av boken för Davies en del resonemang om vad hennes teorier kan innebära för rätten och rättsfilosofin generellt. Som jag läser den är det här dock inte en bok som säger något konkret om hur rätten eller rättssystemen kan ändras för att skapa mer hållbara samhällen. *Ecolaw* är en bok som tar sig an frågan *Vad är rätten?* men utan att kanske egentligen analysera själva rätten. Projektet handlar snarare om att situera det vi kallar rätten i universum och visa hur det inte är så unikt mänskligt som vi kanske tänker.

Några reflektioner

Det är svårt att göra boken rättvisa i en kort recension och min läsning av boken är förstås väldigt präglad av mina förförståelser och specifika forskningsintressen. Jag hoppas ha ändå fått fram några poänger från boken på ett relativt rättvist sätt. För den som är intresserad av samtida nymaterialistisk miljö rättsteori eller vill läsa något tankeväckande och inspirerande för att komma framåt i sitt eget tänkande kan jag verkligen rekommendera den här boken. Jag har dock även några mer kritiska kommentarer som jag också skulle vilja dela med mig av.

I min avhandling, *Entangled Law*, är jag inne på samma tema som Davies, dvs: hur kan vi förstå rätten som en del av landskapet (eller universum om man så vill)?²⁶ Jag inspirerades också av Ehrlich, rättspluralism, nymaterialism

och inte minst av Davies själv. Därför delar jag en hel del av de utgångspunkter som Davies ger uttryck för.

Samtidigt kan jag inte låta bli att bli något provocerad över själva kärnan i boken: expansionen av norm-begreppet. Även om hon i grunden utgår från ordets lexikaliska betydelse är produkten av hennes resonemang någonting kvalitativt annat än vad man brukar mena med sociala normer och rättsregler. Det är ingen slump att Oxford English Dictionary separerar betydelsen "social norm" från "norm" i betydelsen regelbundenhet eller mönster eftersom det i vardagligt tal handlar om väldigt olika saker. Ett generellt problem med den typen av expanderande begreppsdefinitioner som Davies ägnar sig åt är att det inte är givet att de nya definitionerna är funktionella. Eftersom begreppet norm har relativt vedertagna betydelser, med vissa specifika konnotationer, är det rent praktiskt svårt att på eget initiativ ändra definitionen. Det blir helt enkelt svårt att göra sig förstådd om man med norm menar något väsentligen annorlunda än den man kommunicerar med. Likväl behöver vi konstant reflektera över de begrepp och definitioner som vi använder till vardags och inom rättsvetenskapen och då fyller den här typen av arbeten absolut en funktion.

Ett annat generellt problem med den här typen av teorier är att de riskerar att bli för generella. Om normativitet är en universell egenskap i exakt all materia så riskerar begreppet att tappa i förklaringsvärde. Något som är allt är också inget.²⁷ Vi kommer fortfarande behöva skilja på stenens normer, sociala normer och rättsliga normer. Då kommer det alltid vara enklare att göra tydliga distinktioner mellan stenens regel-

---

²⁶ Stenseke Arup, Gustav. *Entangled Law: A study of wolves, humans, and law in the Landscape*. Diss. Karlstads universitet.

²⁷ Likaså tenderar den här typen av resonemang att bli väldigt kopplade till filosofens akademiska bakgrund. För en rättsvetare är rätten överallt, en geograf anser kanske att allt är geografi, medan en fysiker menar att allt är fysik, och så vidare.

bundenhet, sociala normer och rättsregler än att beskriva dem som i grunden samma typ av objekt. Detta problem parerar Davies åtminstone delvis genom att ge specifika kriterier för vad normer är och genom att tydliggöra på vilket sätt det påverkar vår förståelse för rätten. Delvis parerar hon det också genom att hon spelar på ordet norms lexikaliska mångtydighet, åtminstone i det engelska språket.

Vad jag personligen också uppfattar som väl krångligt är Davies lösning på problemet hur vi kan förstå rätten som en del av landskapet. I min forskning argumenterar jag för att rätten uppstår i landskapet genom relationerna mellan en mängd olika kroppar. Dvs. Det vi inom rättsvetenskapen kallar rätten är en produkt av både mänsklig och icke-mänsklig materia eftersom den påverkas av såväl sociala fenomen som djur och den fysiska geografin. På så sätt kan ett rättsligt problem studeras utifrån de mänskliga och icke-mänskliga entiteter som faktiskt påverkar problemet. För mig är det här ett mer intuitivt sätt att närma sig frågan om rättens materialitet bortom dikotomin natur/samhälle eftersom det inte förutsätter antaganden om att stenar skapar sten-normer. Det är också en enklare vidareutveckling av Ehrlichs och rättspluralismens insikter eftersom det innebär att icke-mänskliga kroppar och fenomen kan studeras för att förstå rätten utan att de för den skull behöver omtransponeras till normer.

Den här problematiken hänger ihop med vad jag uppfattar som ett något snävt fokus på just normer. Trots att Davies resonemang är väl genomarbetade och djuplodande har åtminstone jag svårt att komma ifrån de antropomorfa konnotationer det innebär att hävda att icke-människor har egna normer. Ett sätt att förstå hennes etymologiska spel är att "social norm" blir en underkategori till det bredare, mer universella "norm". Men för att den typen av hierarki ska vara meningsfull måste det finnas

tillräckliga likheter mellan betydelsena. Det är då inte tillräckligt att den sociala normen har liknande egenskaper som den mer generella normen, det måste i viss mån vara samma fenomen. Om stenens normer och, säg, förvaltningslagen, delar samma egenskaper förändrar det synen även på vad en sten är. Det är en viktig anledning till att teorin är så intressant men leder också till att stenen framstår, åtminstone för mig, som mer mänsklig. Därmed riskerar förståelsen för stenen att fördunklas. Även om jag kan sympatisera med ambitionen att vidga rättsbegreppet till att inkludera även stenar, tror jag att det är möjligt att göra det på mindre antropomorfa sätt. För mig vore det enklaste att acceptera att rätten inte bara består av normer utan påverkas av en mängd olika objekt och fenomen, exempelvis stenar. Det gör det också enklare att använda olika typer av rationaliteter och insikter för att förklara rätten vilket i sin tur är en förutsättning för en tvärvetenskaplig förståelse för rätten i landskapet.

Ytterligare en aspekt av expanderandet av normbegreppet som jag funderar över är vad det är tänkt att leda till. Davies är inte så konkret på den här punkten men jag har ändå svårt att inte läsa in någon typ av liknande normativa anspråk som ovan nämnda Jane Bennett gör i sin *Vibrant Matter*. På samma sätt som Bennett implicerar att även döda objekt blir till moraliska subjekt att ta hänsyn till, verkar Davies implicera att vi i någon mån bör ta hänsyn till de normer som produceras i naturen. Ett problem med den här sortens resonemang är ju att förklara varför vi överhuvudtaget ska lyssna på djurens normer och hur vi i så fall ska vikta dem. Bara den anledning att de finns innebär ju inte i sig att vi har en skyldighet att ta hänsyn till dem. Förenklat tycker jag exempelvis det är svårt att se att just hänvisningar till björnens egna normer skulle vara särskilt övertygande i en politisk, moralisk eller rättslig argumentation mot omfattande

licensjakt. Även om man antar att det finns en progressiv potential att lyssna in och använda de normer som skapas av icke-människor i rättsordningen infaller sig ändå ett legitimitetsproblem. Vilka typer av institutionella processer kan skapa demokratisk legitimitet för normer som skapats av icke-människor och vem ska uttolka dessa normer?

Avslutning

Trots sitt korta omfång innehåller boken en mängd olika intressanta spår och teman som vart och ett vore intressant att fördjupa sig ännu mer i. Bokens ansats är också i någon mån experimentell eller spekulativ och bör därför inte

läsas som en färdig, helgjuten teori.²⁸ På ett sätt kan det kännas lite synd att boken inte för mer konkreta resonemang om hur rätten bör förändras. Som jag ser det är den stora behållningen i boken dock inte dess transformativa potential. Istället ser jag bokens bärande idé som en ovanlig konkret teori att luta sig mot, eller provoceras av, i syfte att utveckla sitt tänkande och föra miljörettsfilosofin framåt. I den meningen har Davies skapat filosofi i exakt den mening som de franska filosoferna Gilles Deleuze och Félix Guattari menar är filosofins själva essens: att fabricera koncept och idéer som kan användas som verktyg för att omdirigera tankeflöden till hitintills oupptäckta områden.²⁹

---

²⁸ Detta diskuterades nyligen på det första seminariet för det nystartade globala nätverket Speculative Legal Theory Network, som handlade just om Ecolaw.

²⁹ Deleuze, Gilles and Guattari, Felix, 1994. *What is Philosophy?* Trans. Graham Burchell and Hugh Tomlinson. Columbia University Press.

